

Listy Juniusa

Listami Juniusa nazywa się serię listów, w których autor atakował skorumpowane osoby piastujące najwyższe stanowiska publiczne w osiemnastowiecznej Anglii. Po raz pierwszy ukazały się one w popularnej, antyrządowej gazecie „Public Advertiser” 21 stycznia 1769 r.

Junius pisał listy do wydawcy Henry’ego Samsona Woodfalla, pod różnymi pseudonimami, w końcu decydując się na drugie imię rzymskiego patrioty Luciusza Juniusza Brutusa (łac. Lucius Junius Brutus).

Listy Juniusa

Autor, który do dziś pozostaje anonimowy, atakował w szczególności króla Jerzego III i jego ministrów, w tym księcia Graftona, będącego - w latach 1768-1770 - premierem. Listy nie pozostawiają wątpliwości, że pisała je osoba znająca tajniki

spraw rządowych, widać w nich wielką zapalczywość. Junius częściej niż przytaczaniem argumentów, które miały zwrócić uwagę na polityczne wpływy Jerzego III, próbującego powołać własny „osobisty” rząd, posługiwał się inwektywami. Zarzucał królowi Jerzemu wybieranie ministrów spośród swoich przyjaciół. Atakując życie prywatne oraz poczynania publiczne Graftona i jego ludzi używał ciętego języka. Ostatecznie doprowadził do obalenia gabinetu premiera. Do Graftona pisał:

„Odeślij z kwitkiem swoją nałożnicę. Nazwisko jej przyjaciela może się dla niej okazać fatalne.”

W innym liście dodawał:

„Jeśli nie zdolności świetnego ministra, jeśli nie szlachetność patrioty, lojalność przyjaciela pokaż nam, przynajmniej, moc mężczyzny. Dla dobra twojej kochanki, kochanek powinien być

zamieniony. Nie będę upubliczniał jej imienia, tak, jak ty to zrobisz i nie będę ubliżał pamięci minionego piękna. Jej płeć, która czyni ją miłą w twoich oczach, w moich znajdzie szacunek.”

W swoim 35. liście zaatakował króla Jerzego III, co bezpośrednio doprowadziło do tego, że w 1770 r. rząd postanowił rozprawić się z Woodfallem, oskarżając go o to, że publikując listy dopuścił się pomówienia. Sąd jednak nie uznał wydania listów za potwarz i uniewinnił wydawcę.

W liście do króla Jerzego III z 19 grudnia 1769 r. Junius ostrzega przed rewoltą, mogącą doprowadzić do jego upadku.

„Królewicz, który (...), mimo że zyskał tron i tytuły, przez co czuje się bezpieczny, powinien również pamiętać, że tak, jak zdobywa się władzę przez rewolucję, tak i przez rewolucję można ją stracić.”

Ocenia też możliwości

rozpoznania przez króla
Jerzego sytuacji w
państwie:

„Sir

Jest pechem twojego
życia i w rzeczywistości
powodem każdego
zarzutu i cierpień
twojego rządu, że nigdy
nie będziesz w stanie
poznać języka prawdy,
dopóki nie usłyszysz
skarg swoich poddanych
(...) Nie jest jednak za
późno, żeby nadrobić
braki w edukacji."

Bardzo ciekawym
przykładem epistolografii
jest list Juniusa
skierowany do Sir
Williama Drapera, który
ośmielił się wstawić za
członkami rządu,
zarzucając autorowi
m.in. niski poziom
wypowiedzi.

„Sir

Wykształcenie
uniwersytecie pozwala
panu na nieskrępowaną
kontrolę nad figurami
stylistycznymi.
Kluczenie, gmatwanie,
tańczę w twoich listach
w każdej odmianie
metaforycznego
zamieszania. Są ponurą
towarzystką
niezrównoważonej
wyobraźni;

melancholijne
szaleństwo poezji, bez
inspiracji. Nie będę się z
panem spierał odnośnie
kompozycji. Pan jest
uczonym, Panie
Williamie, a ja, jestem
prawdziwie
poinformowanym. Pan
pisze łaciną z taką samą
biegłością jak
angielszczyzną. Wybacz
mi, przeto, bo jestem
prostym, ciemnym
człowiekiem, iż będę
kontynuował swoje
wtrącenia, które są
równe moim
zdolnościom
umysłowym, i wobec
których, mając na
względzie czytelność
pana odpowiedzi, nie
powinieneś mieć
żadnych zastrzeżeń.
Nawet pan Bingley
obiecał odpowiedzieć,
jeśli poddany zostanie
torturom.

Czy się naprawdę panu
zdaje, że gdybyśmy
spyтали najbardziej
zacnego człowieka, czy
kiedykolwiek popełnił
morderstwo, albo
kradzież, mogłoby to
zburzyć jego spokój
sumienia? Być może
takie pytanie mogłoby
wprowadzić zamieszanie
w ciężkości jego mięśni,
ale wątpię, by miało

wpływ na spokój jego sumienia. Sprawdź swoją własną pierś, Panie Williamie, a odkryjesz, że wyrzuty i pytania nie mają mocy, by urazić człowieka o nieposzlakowanej czystości lub odrzuconego rozpustnika. Tylko średni charakter, może poczuć się dotknięty, nie dość silny by uniknąć haniebnego działania, czując się zawstydzony z tego powodu.

Dziękuję za aluzję do dekalogu, powinienem mieć wkrótce okazję, żeby ją zastosować wobec twoich najbardziej szlachetnych przyjaciół w obu izbach parlamentu.

Naprawdę się cieszę (...), że jest pan w stanie oczyścić się z przestępstwa, chociaż za cenę ogromnej niedyskrecji. Mówiłeś, że pana odprawa była dana w ramach pensji (...) Zarówno w Anglii, jak i w Irlandii jest ona przyznawana przez parlament, a jeśli została przyznana osobie, która, jak pan, nie ma do tego legitymacji, to należy to nazwać złamaniem

prawa. (...) Powinieneś
nazwać po imieniu -
ohydną transakcją (...)

A teraz Panie Williamie,
powinienem cię zostawić
na zawsze. Motywy
bardzo odległe od
twojego pojęcia urazy,
czynią niemożliwym, byś
kiedykolwiek wiedział,
kim jestem. W pewnym
sensie możesz czuć się
moim dłużnikiem. Dzięki
moim lekcjom, może
odniesie pan jakieś
dochodowe korzyści na
przyszłość. Może nauczą
pana właściwego
postępowania (...), albo,
jeśli nie ma na to
nadziei, nauczą
wystarczająco dużo
przyzwoitości, żeby nie
wzbudzać publicznego
zainteresowania
sposobem, który
przejdzie bez cenzury
tylko wtedy, gdy, nikt
tego nie zauważy.
Junius”

Listy są cenione za ich
styl i elokwencję. W
1812 r. znaleziono
poszlakę, która
wskazywała na Sir
Philipa Francisa jako
autora tekstu. Jest to,
według badaczy, wersja
najbardziej
prawdopodobna. Francis
w czasie ukazywania się

listów był urzędnikiem rządowym. Pisano je z Portugalii, Indii, Anglii, dając przedsmak codziennego życia, wydarzeń na świecie i opinii na ich temat. Wiemy na przykład, że Philip Francis spędził w Indiach znaczną część życia i powrócił stamtąd jako bardzo bogaty człowiek.

W 1949 r. znaleziono inne dowody, które miały wskazywać, jakoby autorem listów był Laughlin Maclean, sekretarz hrabiego Shelburne, jednak w latach 60. XX wieku znowu zaczęto się skłaniać ku Francisowi. Ostatecznie nie udało się potwierdzić żadnej z teorii.

Na temat autorstwa „Listów Juniusa” napisano kilka książek i wiele artykułów. W roku 1871 opublikowano książkę pt. „Rękopisy Juniusa profesjonalnie sprawdzone przez pana Charlesa Chabota – eksperta”. W książce przypisuje on autorstwo listów właśnie Philipsowi Francisowi. W „Times” pojawił się jednak artykuł określający tę

tezę jako „nieudowodnioną przez Pana Chabota”. Również człowiek o nazwisku Pitt przekonywał, że z całą pewnością to nie jest Francis, podobnie Lady Grenville w swoich listach do wydawcy zatytułowanych „Pamiętniki Porządnej Pani” (Diaries of a Lady of Quality).

Francuski dziewiętnastowieczny publicysta Armand Carrel pisał o autorze „Listów Juniusa”:

„Ten, kto to pisał ma pasję większą niż miłość literackiej sławy. On pisze tylko, by swoją pasją zainspirować innych. Człowiek, który wykorzystując pióro, jak jedyny instrument, będzie pisał świetnie od samego początku, a jeśli ma instynkt, który wyraża się w postrzeganiu właściwym dla geniusza narodu, może on zostać pisarzem najwyższej klasy, nawet wtedy, gdy sam za pisarza się nie uważa.”

W styczniu 1771 r. zakończono publikację serii listów

podpisywanych
pseudonimem Junius.
Autor powrócił wkrótce
pod pseudonimem
„Weteran”.

*Źródła: A complete
collection of Junius's
Letters &c with those of
Sir William Draper.
Printed for A. Thompson.
London, 1770.
Oryginalny egzemplarz
dostępny w Bibliotece
Publicznej w Nowym
Jorku;
18thcenturyreadingroom
.wordpress.com;
hinduonnet.com*

Opublikowano w dniu 21.01.2020 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA